

Catalytic Impact of Ecosystem-based Adaptation Projects of the International Climate Initiative

Strategic Impact Evaluation

Executive Summary

info@arepo-consult.com
www.arepo-consult.com

August 31, 2021

Tóm tắt nội dung

Kể từ năm 2008, Sáng kiến Khí hậu Quốc tế của Bộ Môi trường, Bảo tồn Thiên nhiên và An toàn Hạt nhân Liên Bang, Đức đã tài trợ cho nhiều dự án về khí hậu và đa dạng sinh học ở các nước đang phát triển và mới nổi cũng như ở các nước đang chuyển đổi. Nghiên cứu đánh giá chiến lược này đóng góp vào ba mục tiêu thuộc hệ thống đánh giá của Sáng kiến Khí hậu quốc tế gồm: Học tập, trách nhiệm giải trình và quản lý. Nó được giao nhiệm vụ tìm hiểu “liệu các dự án do Sáng kiến Khí hậu Quốc tế gây quỹ về thích ứng dựa trên hệ sinh thái có được tài trợ hay không và đóng vai trò xúc tác ở cấp quốc gia của các nước đối tác và / hoặc ở cấp quốc tế như thế nào”. Báo cáo này cung cấp cái nhìn sâu vào các cơ chế nhân quả cơ bản, xác định tầm quan trọng, và cung cấp các bài học kinh nghiệm dựa trên bằng chứng cụ thể và khuyến nghị làm thế nào để nguồn vốn tài trợ của Bộ Môi trường, Bảo tồn thiên nhiên và An toàn hạt nhân Liên bang, Đức được thực hiện có hiệu quả hơn.

Đây phương pháp hỗn hợp đánh giá dựa trên lý thuyết sử dụng các phương pháp tổng hợp khác nhau, quá trình thu thập thông tin và phân tích dữ liệu cũng như phân tích so sánh định tính nhằm hiểu rõ hơn về độ tin cậy của thông tin thu thập được. Cơ sở dữ liệu bao gồm các báo cáo dự án từ 33 dự án thích ứng dựa vào hệ sinh thái của Sáng kiến Khí hậu quốc tế, tất cả các dự án này được triển khai trong giai đoạn từ năm 2008 đến năm 2017. Ngoài ra, thông tin và dữ liệu phân tích còn được thu thập thông qua các cuộc phỏng vấn và từ 04 nghiên cứu điển hình bao gồm: tài liệu nghiên cứu cho Việt Nam, Peru và Grenada và một nghiên cứu sâu thuộc một trong các dự án toàn cầu.

Định nghĩa tác động của xúc tác

Tác động xúc tác, cho các mục đích của nghiên cứu này là sự tự duy trì và tính liên tục hoặc sự tăng cường triển khai các hoạt động thích ứng dựa vào hệ sinh thái được thực hiện sau khi dự án kết thúc. Việc này có nghĩa là, các dự án được tài trợ đã tạo cơ sở và điều kiện để các hoạt động có thể được sao chép và nhân rộng sau khi dự án kết thúc. Trong báo cáo này, các điều kiện trên được gọi là “Kết quả xúc tác”. Hầu hết các dự án đều hướng tới những kết quả có thể phát triển tác động xúc tác, nhưng các tác động này chỉ có thể được xác định sau khi kết thúc dự án.

Các câu hỏi đánh giá tập trung vào việc tìm hiểu các tác động xúc tác này có thể được mô tả và gọi mở như thế nào. Chúng được xây dựng dựa trên hai con đường tiềm năng: a) Người ta phỏng đoán rằng việc đưa khái niệm thích ứng dựa trên hệ sinh thái vào quá trình đàm phán các Thỏa thuận môi trường đa phương có thể dẫn đến tác động xúc tác (Con đường đàm phán). b) Người ta đề xuất rằng tác động xúc tác được kích hoạt bởi các hiệu ứng cấp số nhân quốc gia (Con đường cấp số nhân). Việc đánh giá có thể hình thành những phát hiện rất cụ thể và cung cấp một lý thuyết đã được xác minh về sự thay đổi cho cả hai con đường. Vì vậy, các phương pháp khác nhau và đặc biệt là Phân tích So sánh Định tính đã cung cấp những hiểu biết có giá trị.

Các phát hiện về Con đường đàm phán

Đối với Con đường đàm phán, bằng chứng cho thấy rằng các dự án của Sáng kiến Khí hậu Quốc tế đã giới thiệu thành công các khái niệm về sự thích nghi dựa vào hệ sinh thái trong quá trình đàm phán Công ước về Đa dạng sinh học. Đặc biệt, các kết quả xúc tác bao gồm sự tham gia của một số dự án thuộc Sáng kiến Khí hậu quốc tế vào trong quá trình dự thảo Công ước về

Hướng dẫn tự nguyện Đa dạng sinh học. Đây là kết quả có khả năng xúc tác gần nhất với hướng dẫn chính thức của Công ước có thể được bắt nguồn từ các dự án Sáng kiến Khí hậu Quốc tế. Kết quả trên đã không dẫn đến sự lồng ghép các nội dung thích nghi dựa vào hệ sinh thái vào Chiến lược đa dạng sinh học quốc gia và các Kế hoạch hành động, nhưng kỳ vọng sẽ được thực hiện trong tương lai. Trong Công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu, không có hướng dẫn nào về thích ứng dựa vào hệ sinh thái.

Tuy nhiên, đánh giá cho thấy rằng hướng dẫn công ước chính thức là không cần thiết để con đường đàm phán có hiệu quả. Các dự án Sáng kiến Khí hậu Quốc tế đã đóng góp vào các cuộc thảo luận về thích ứng dựa trên hệ sinh thái trong các nhóm công tác và các cơ quan trực thuộc, bao gồm Chương trình làm việc Nairobi hoặc Công ước khung của Liên hợp quốc về Biến đổi khí hậu Cơ quan Tư vấn Khoa học và Kỹ thuật. Do đó, các cuộc họp đàm phán đóng vai trò như một nền tảng hữu ích để thông báo cho những người ra quyết định về các lợi ích và khía cạnh kỹ thuật của các phương pháp tiếp cận thích ứng dựa trên hệ sinh thái giúp kích hoạt một số hoạt động nhân rộng và mở rộng quy mô.

Thích ứng dựa vào hệ sinh thái thường xuyên được đề cập trong các Kế hoạch thích ứng quốc gia, các Chiến lược đa dạng sinh học Quốc gia và các Kế hoạch hành động. Kết quả phân tích đã chỉ ra rằng các hoạt động của các dự án Sáng kiến Khí hậu quốc tế ở cấp quốc tế và liên kết chúng với chính phủ và các nhà đàm phán quốc gia đã góp phần vào sự thật rằng khái niệm thích ứng dựa vào hệ sinh thái vẫn được xem là một phần thuộc chương trình nghị sự cấp quốc gia và quốc tế và được xem là hành động có ý nghĩa cần được thực hiện.

Mặt khác, việc đưa kinh nghiệm triển khai thực tế “từ cơ sở” vào các cuộc đàm phán quốc tế là đã được chuẩn bị. Vì vậy, những kinh nghiệm triển khai hoạt động ở cấp quốc gia cũng rất quan trọng tác động đến Con đường đàm phán.

Các phát hiện về Con đường cấp số nhân

Liên quan đến Con đường cấp số nhân, tất cả các dự án đều thực hiện các hoạt động nâng cao nhận thức, xây dựng năng lực và tư vấn chính sách ở nhiều mức độ khác nhau. Đặc biệt, hoạt động nâng cao nhận thức và ý thức các bên liên quan có vai trò trong việc thực hiện hoạt động thích ứng dựa vào hệ sinh thái ở cấp cơ sở là yếu tố thành công quan trọng.

Một số dự án có thể kích hoạt nhân rộng tại địa phương, thông qua việc thể chế hóa hoặc chuyển giao kiến thức đến các địa phương trong cùng quốc gia. Việc triển khai thành công các hoạt động thích ứng dựa vào hệ sinh thái cấp cơ sở là yếu tố quan trọng trong việc thúc đẩy và nhân rộng khái niệm này, đặc biệt cấp cơ sở là cầu nối các ban ngành, chính quyền các cấp thông qua mối quan hệ chặt chẽ với các đối tác liên quan. Nhiều dự án cho thấy đồng lợi ích, chẳng hạn như năng suất kinh tế cao hơn. Các giải pháp đồng lợi ích này đóng một vai trò trong việc nâng cao sự quan tâm của các chính trị gia và cộng đồng địa phương về khái niệm thích ứng dựa vào hệ sinh thái. Tuy nhiên, kết quả của Phân tích So sánh Định tính lại bất ngờ không cho thấy rằng đồng lợi ích dẫn đến tác động xúc tác. Điều này chỉ ra sự cần thiết phải chú trọng hơn vào việc xác định và hiểu các đồng lợi ích của các dự án trong tương lai để hiểu rõ hơn về tác động của chúng.

Một số dự án đã đóng góp vào các chính sách hoặc tiếp tục nguồn vốn, cả hai đều rất có khả năng dẫn đến việc thực hiện nhiều hơn các biện pháp thích ứng dựa trên hệ sinh thái. Các kết quả phân tích các nghiên cứu của các quốc gia cho thấy tiềm năng tài chính và các hỗ trợ khác của chính phủ và khối doanh nghiệp tư nhân trong và ngoài nước cho các hoạt động thích nghi

dựa vào hệ sinh thái. Ngoài ra, chỉ có một số dự án cố gắng lồng ghép giải pháp thích ứng dựa vào hệ sinh thái vào trong các lĩnh vực khác của chính phủ như nông nghiệp, nhưng khi họ làm được điều này, nó thường được chứng minh là một chiến lược xúc tác hữu ích.

Đề xuất về Con đường Đàm phán

- Con đường đàm phán nên được hiệu chuẩn lại tôn trọng sự liên quan của các cuộc đàm phán thực tế với việc sử dụng các cuộc họp quốc tế như nền tảng cho trao đổi thông tin, vì nó là con đường quan trọng hơn đối với tác động xúc tác.
- Để phát huy tối đa tác động của Con đường đàm phán, các dự án Sáng kiến Khí hậu quốc tế nên tiếp tục cung cấp đầu vào kỹ thuật cho các Công ước - và đặc biệt đến các Ban Bỏ trợ của các Công ước.
- Dự án nên đặt ít tập trung vào thông tin liên lạc quốc gia và tập trung hơn vào thực hiện các giải pháp thích ứng dựa vào hệ sinh thái đã được lồng ghép vào các Kế hoạch thích ứng cấp quốc gia và các Chiến lược đa dạng sinh học cấp quốc gia và các kế hoạch hành động.
- Tất cả chín Công ước khung của Liên hợp quốc về biến đổi khí hậu cần được giải quyết một cách có hệ thống.
- Ngoài các cuộc đàm phán, các công cụ mới có thể được sử dụng, ví dụ như hội thảo về tiếp cận nguồn tài chính khí hậu tại Quỹ Môi trường Toàn cầu, Quỹ Khí hậu Xanh hoặc Quỹ Thích ứng. Hỗ trợ một cách có hệ thống cho nhóm Đầu mối hoạt động xây dựng các kế hoạch phân bổ cho Quỹ Môi trường và Thích ứng toàn cầu hoặc các nguồn khác khác để duy trì thảo luận giữa các cuộc họp của Công ước.

Đề xuất – đôn bẩy Con đường cấp số nhân một cách có hệ thống

Để tận dụng tối ưu Con đường cấp số nhân, các nhà tài trợ nên thừa nhận rằng cần có thời gian để triển khai rộng rãi giải pháp thích ứng dựa vào hệ sinh thái ở một quốc gia. Các khuyến nghị sau hỗ trợ mục tiêu này:

- Trải rộng các loại dự án khác nhau ở một quốc gia trong một khoảng thời gian dài (ví dụ một thập kỷ) với các giai đoạn khác nhau được xây dựng dựa trên nhau một cách có hệ thống và tuần tự.
- Áp dụng song song cách tiếp cận đa cấp và đa hướng ở cấp quốc gia, địa phương và cơ sở, kết hợp nhiều chiến lược khác nhau, chẳng hạn như tư vấn chính sách, xây dựng năng lực và tài chính.
- Xác định một loạt các hệ sinh thái khác nhau trong quốc gia hoặc khu vực mà thích ứng dựa trên hệ sinh thái có thể phù hợp và xác định một loạt các cơ hội / biện pháp thích ứng dựa trên hệ sinh thái khác nhau.
- Tích hợp các giải pháp thích ứng dựa trên hệ sinh thái một cách có hệ thống vào các lĩnh vực khác nhau, bao gồm nông nghiệp, quản lý tài nguyên thiên nhiên, cơ sở hạ tầng, hợp tác kinh tế để lồng ghép phương pháp này vào các lĩnh vực sản xuất và thương mại.
- Tiếp tục thúc đẩy mối liên kết từ việc triển khai tại địa phương đến các dự án nền tảng toàn cầu và trao đổi giữa các nước đang phát triển.

Các khuyến nghị cho tổ chức triển khai

Đánh giá cho thấy việc kết hợp triển khai thực tế và trao đổi thông tin quốc tế hỗ trợ tác động xúc tác. Dựa trên những kết quả này, các dự án trong tương lai nên tiếp tục hỗ trợ và cung cấp nền tảng cho các hoạt động học tập qua lại giữa các dự án, và để hỗ trợ các hoạt động nâng cao nhận thức rộng hơn. Hơn nữa, các dự án trong tương lai nên tập trung nhiều hơn vào việc phát triển các cơ chế tài trợ dài hạn cho các giải pháp thích ứng dựa trên hệ sinh thái.

Các dự án nên tích hợp một cách có hệ thống các chiến lược thực hiện thành công vào chương trình mới, ví dụ:

- thể chế hóa (ví dụ thông qua các tổ chức khu vực và / hoặc xuyên quốc gia),
- hỗ trợ của phát triển đề xuất và tiếp cận nguồn vốn (ví dụ như Quỹ Khí hậu Xanh dự án), và
- xem xét ý tưởng xây dựng chuỗi cung ứng cho các sản phẩm bền vững từ các dự án thích ứng với hệ sinh thái (ví dụ nghiên cứu điển hình: nghề cá tôm ở Việt Nam).

Một chiến lược thực hiện rất thành công là sự chuyển giao sang các lĩnh vực khác. Điều này nên được tích hợp một cách có hệ thống trong hầu hết các dự án trong tương lai.

Khuyến nghị về nguồn vốn trong tương lai - tổng thể

Trong khi việc thiết kế dự án nên dựa vào bối cảnh cụ thể, nó có thể khuyến nghị phê duyệt các thiết kế dự án có khả năng đạt được kết quả xúc tác cao nhất:

- Các chi tiết thiết kế quan trọng cho sự thành công của dự án bao gồm: xác định các ngôn ngữ có liên quan, trong đó nội dung thích ứng dựa vào hệ sinh thái cần được trao đổi; làm thế nào để kết nối với các cộng đồng thực hành toàn cầu; và điều gì có thể chống lại việc áp dụng rộng rãi các giải pháp thích ứng dựa trên hệ sinh thái thông qua phân tích rào cản bằng phương pháp cổ điển. Trong phân tích các bên liên quan, cần xác định các nhà hoạch định quốc gia cũng như địa phương. Tập trung vào các thể chế hơn là cá nhân giúp giảm thiểu những thay đổi chính trị.
- Bao gồm khu vực tư nhân, ví dụ như các nhà sản xuất lương thực và nông dân, các Nhà đầu tư thương mại và Tác động, và các nhà tài chính khác, với các dịch vụ tương ứng.
- Mở rộng đối tượng thực hiện bao gồm các tổ chức đa phương nhằm đảm bảo nhiều đối tượng cùng tham gia và áp dụng rộng rãi hơn.
- Các dự án phải có khả năng phản ứng nhanh chóng và các vấn đề hiện tại có thể thu hút sự chú ý của khán giả liên quan xem thích ứng dựa trên hệ sinh thái như một giải pháp khả thi.
- Khuyến nghị xây dựng các dự án lớn xác định cộng đồng bao gồm nông dân, ngư dân, theo phương thức triển khai hiện tại, có khả năng bao gồm các tổ chức quốc tế như Tổ chức Nông lương của Liên hợp quốc hoặc Tổ chức Y tế thế giới.